

۳+

کلاب هاوس مانند رادیویی است که نه تنها مجریان و میهمان‌ها می‌توانند صحبت کنند بلکه مخاطبان هم همسطح با مجریان و میهمان‌ها توان حضور و صحبت کردن و پرسشگری را دارند. همین موضوع پتانسیل این را ایجاد می‌کند که کلاب هاوس، یک رسانه فراموش شده مانند رادیو را از نو اختراع کند

کلاب هاوس در مدت کوتاهی توانسته شبکه اجتماعی متفاوتی باشد
آینده این شبکه اجتماعی چگونه است؟

سربزنگاه

رضا قربانی
عضو هیات مدیره سازمان نظام صنفی رایانه‌ای
استان تهران

کلاب هاوس در کمتر از یک ماه به گونه عجیبی در ساختار رسانه‌ای و فرهنگی ایران جای خودش را باز کرده است و احتمالاً در آینده نزدیک در زمینه سیاست هم تأثیرگذار باشد؛ صفت عجیب را هم به این دلیل به کار می‌برم که شاهد مجموعه‌ای از تناقض‌ها در کاربران اولیه این شبکه اجتماعی هستیم. کلاب هاوس اپلیکیشنی است که حدود یک سال از خلق آن می‌گذرد ولی در ماه‌های اخیر اقبال به این شبکه اجتماعی در جهان افزایش یافته و همزمان با جهان در ایران هم شاهد اقبال به این اپلیکیشن بوده‌ایم؛ یکی از تناقض‌ها درباره کلاب هاوس این است که اپلیکیشن آن صرفاً برای گوشی‌های آیفون منتشر شده است؛ گوشی آمریکایی که مدتی است واردات آن هم غیرقانونی شده! حضور بسیاری از چهره‌های شناخته شده سیاسی در کلاب هاوس آیا به این معناست که بسیاری از سیاست‌مداران ایران از گوشی آیفون استفاده می‌کنند؟ یا آنها از نسخه‌های غیررسمی اپلیکیشن برای گوشی‌های اندروید استفاده می‌کنند؟ در این مدت اغلب تصاویر پروفایل ایرانیان کلاب هاوس بسیار شیک بوده‌اند! محتوای معرفی‌ها (بیو) افراد هم خبر از این می‌داد که افرادی که در کلاب هاوس حضور دارند افرادی با تجربه با رزومه‌های سنگین هستند؛ رزومه‌های افراد هم چنان سنگین بود که تا حد خوبی ترسناک به نظر می‌رسیدند. در روزهای اول چگالی حضور پزشکان و ایرانیان خارج از کشور هم در این فضا بالا بود و به مرور با عضویت افراد بیشتر گروه‌های دیگر جامعه نیز به این فضا اضافه شدند.

درباره کلاب هاوس برخلاف بسیاری از شبکه‌های اجتماعی دیگر شاهد حضور قوی قشر مذهبی و محافظه کار سیاسی در این فضا بودیم؛ این حضور به حدی قوی بود که به نوعی می‌توانیم بگوییم این گروه برخلاف تمام شبکه‌های اجتماعی دیگر تقریباً از همان ابتدا نبض کلاب هاوس را دست گرفتند.

در هفته‌های اخیر و همزمان با نزدیک شدن به انتخابات حضور

گروه‌های مختلف سیاسی هم در این فضا شدت گرفته به حدی که بسیاری معتقدند کلاب هاوس مهم‌ترین رسانه انتخابات ۱۴۰۰ خواهد بود. با این مقدمه طولانی بگذارید این سؤال‌ها را بررسی کنیم که چرا کلاب هاوس فراگیر می‌شود؟ در برابر کلاب هاوس چه باید کرد؟ کلاب هاوس بر انتخابات چه تأثیری می‌گذارد؟ آینده کلاب هاوس به طور خاص در ایران چگونه است؟

در کلاب هاوس لحن و بیان مهم است

تقریباً در هیچ کدام از شبکه‌های اجتماعی فراگیر در ایران شاهد این نبوده‌ایم که لحن و بیان تا این میزان اهمیت داشته باشد؛ حتی در رسانه‌های صوتی مانند پادکست امکان رتوش و فیلتر وجود داشته است؛ در حالی که در کلاب هاوس هیچ امکانی برای فیلتر و رتوش وجود ندارد. تقریباً در هیچ شبکه اجتماعی این امکان حضور عادلانه را نداشته‌ایم. این شبکه نه متکی به تصویر و نه حتی متن است و تنها مبتنی بر صدای افراد است؛ طبیعی است افرادی که حضور ذهن بالا و قدرت سخنوری خوبی دارند در این شبکه اجتماعی توانایی تأثیرگذاری بیشتری هم دارند.

نکته‌ای که باید به آن توجه کرد این است که متن ابزار مناسبی برای بحث و چالش نیست؛ در حالی که صوت توان این را دارد که ابزار مناسبی برای بحث‌های چالشی باشد. همزمان بودن صحبت‌ها نیز فضای تبادل پیام‌های چالشی را جدی‌تر از شبکه‌های اجتماعی دیگر می‌کند. دریافت مخاطب از پیام‌های متنی به عوامل متعددی بستگی دارد که بخشی از آن به زمان دریافت پیام و وضعیت مخاطب در زمان دریافت برمی‌گردد؛ به دلیل همزمانی انتشار و دریافت پیام، در کلاب هاوس دریافت پیام در شرایط متعادل‌تری انجام می‌شود و امکان سوء برداشت‌ها کمتر می‌شود.

فرهنگ ارتباطی ایرانی‌ها فرهنگ شفاهی است

در ایران فرهنگ ارتباطی مکتوب نیست؛ مردم ایران کمتر از مردم جهان کتاب می‌خوانند و کمتر هم می‌نویسند؛ در عوض مردم ایران طرفدار رسانه‌هایی هستند که از طریق کلام و تصویر محتوا را منتقل می‌کنند. به دلیل ساختار فرهنگی که بر ایران حاکم است بسیاری از مردم ترجیح می‌دهند به صورت شفاهی پیام‌ها را دریافت کنند تا این که آنها را از طریق مکتوب دریافت کنند. بنابراین کلاب هاوس با فرهنگ ارتباطی ایرانی‌ها تطبیق دارد. ویژگی‌های خاصی که در این اپلیکیشن وجود دارد و این که همه افراد می‌توانند همپای

دیگران در آن صحبت کنند، این فضا را برای بسیاری از ایرانی‌ها جذاب می‌کند.

یاوه‌گویی و حرف مفت یک مسلک است

یاوه‌گویی یک مسلک است؛ بسیاری از میهمانی‌ها بستر مهم برای رد و بدل شدن حرف مفت هستند. به همین دلیل بسیاری از روم‌ها و کلاب‌ها در این اپلیکیشن فضایی برای رد و بدل کردن حرف مفت هستند. مزیت کلاب هاوس نسبت به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر تصویر این است که نیاز به آماده‌سازی، آرایش و قرار گرفتن در یک محیط مناسب را هم ندارد. بنابراین کلاب هاوس توان این را دارد که در زمینه حرف مفت، زمین جدیدی را بسازد و با توجه به این که این مسلک پیروان فراوانی دارد قطعاً کلاب هاوس به مرور دامنه تأثیرگذاری بالایی خواهد داشت.

کلاب هاوس رسانه رادیو را از نو اختراع می‌کند

مردمی بودن کلاب هاوس از حمله ویژگی‌هایی است که از همان ابتدا هم مورد توجه بسیاری قرار گرفته است. کلاب هاوس مانند رادیویی است که نه تنها مجریان و میهمان‌ها می‌توانند صحبت کنند بلکه مخاطبان هم همسطح با مجریان و میهمان‌ها توان حضور و صحبت کردن و پرسشگری را دارند. همین موضوع پتانسیل این را ایجاد می‌کند که کلاب هاوس یک رسانه فراموش شده مانند رادیو را از نو اختراع کند. در واقع این بار با رادیو در اینترنت مواجه نیستیم بلکه با فضای جدیدی روبه‌رو هستیم که می‌تواند به کل یک رسانه را از نو بسازد.

در کنار همه موضوعاتی که مطرح شد لازم است به این موضوع هم اشاره کنم که اپلیکیشن کلاب هاوس از منظر فنی اپلیکیشن بسیاری قوی است و توانایی بالایی در ایجاد جلسه‌های صوتی همزمان دارد.

با این که زمان زیادی از حضور کلاب هاوس نمی‌گذرد ولی در همین مدت زمان اندک هم به نظر می‌رسد با شبکه اجتماعی متفاوتی روبه‌رو هستیم که هم از منظر فنی و هم از منظر رسانه‌ای و ارتباطی پتانسیل جریان‌سازی جدی را دارد. کلاب هاوس در کنار اینستاگرام و توییتر سه رأس مثلثی را می‌سازند که در آینده کوتاه‌مدت نبض شبکه‌های اجتماعی را در ایران در دست خواهند گرفت. در ماه‌های آتی با ارائه نسخه اندروید قطعاً این اپلیکیشن وارد فضای جدی‌تری خواهد شد.

در ایران فرهنگ ارتباطی مکتوب نیست؛ در عوض مردم ایران طرفدار رسانه‌هایی هستند که از طریق کلام و تصویر محتوا را منتقل می‌کنند. به دلیل ساختار فرهنگی که بر ایران حاکم است بسیاری از مردم ترجیح می‌دهند به صورت شفاهی پیام‌ها را دریافت کنند تا این که آنها را از طریق مکتوب دریافت کنند. بنابراین کلاب هاوس با فرهنگ ارتباطی ایرانی‌ها تطبیق دارد

